

Glasnik Instituta za društvena
istraživanja u Zagrebu

17/2025

K
N
S
A
L
G

22000
mija

IDIZ

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Uvodnik

Za Institut za društvena istraživanja u Zagrebu 2025. godina bila je iznimno uspješna. Po prvi put od osamostaljenja Republike Hrvatske broj djelatnika u Institutu dosegao je brojku 50, pri čemu je u ovoj godini bilo 7 novih zapošljavanja. Znanstvenice i znanstvenici Instituta ostvarili su brojne uspjehe na kompetitivnim natjecanjima za znanstvene projekte i u znanstvenoj produkciji. Pokrenuta je konferencija „Dani IDIZ-a“ te je osmišljen i proveden interni kompetitivni natjecaj za znanstvene projekte viših asistentica i asistenata Instituta (VAL). Nastavljena je vrlo uspješna implementacija četverogodišnjeg programskog ugovora sklopljenog s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih pri čemu su vrijednim radom svih radnica i radnika svi postavljeni ciljevi, pokazatelji i ishodi dosegnuti, a mnogi i premašeni. U 2025. godini posebno treba istaknuti uspjeh dr. sc. Karin Doolan, čiji je projektni prijedlog odobren za financiranje u okviru natjecanja Europskog istraživačkog vijeća (ERC), što ga čini prvim takvim u društvenim znanostima u Hrvatskoj uopće. U Institutu se u 2025. godini provodilo čak 26 znanstvenoistraživačkih projekata, od čega je 11 dobiveno na nacionalnim i međunarodnim kompetitivnim natjecanjima. Bilo je sedam međunarodnih kompetitivnih znanstvenih projekata od kojih su tri projekta u okviru programa Obzor Europa, jedan u okviru CERV programa, jedan u okviru transatlantske suradnje, jedan u mreži CEDEFOP te dva u okviru bilateralne suradnje s Republikom Slovenijom. Uz navedene, u Institutu su se uspješno provodila i četiri projekta Hrvatske zaklade za znanost. U 2025. godini za financiranje su odobrena dva HRZZ projekta, pri čemu je jedan krenuo s provedbom krajem godine, a drugi iako odobren nije započeo zbog angažmana voditeljice na već spomenutom zahtjevnom i kompetitivnom ERC projektu. Također intenzivno je nastavljen rad na sedam programskih kompetitivnih projekata, na kojima su uspješno provedene istraživačke dionice i započeta je produkcija znanstvenih radova. Ništa manje vrijedni nisu ni ostali projekti finan-

cirani iz međunarodnih i nacionalnih izvora. Projektom djelovanjem Institut je ostvario suradnju s više od 40 partnerskih organizacija iz više od 20 država. U 2025. godini predane su prijave za osam novih međunarodnih i nacionalnih kompetitivnih znanstvenih projekata. Ove je godine po prvi put objavljen interni poziv i proveden natječajni postupak programa znanstvenih projekata viših asistentica i asistenata Instituta pod nazivom VAL. Prvi VAL projekt počinje s radom 1. siječnja 2026. godine. Institut je proširio projektnu suradnju s gospodarskim subjektima, a godinu su obilježile projektne suradnje s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih, ostalim državnim institucijama, lokalnim upravama, visokoškolskim ustanovama i nevladinim organizacijama. U ovoj je godini potpisan i sporazum o suradnji s Pedagoškim institutom iz Ljubljane. Intenzivan projektni rad pratila je kvalitetna znanstvena produkcija te je u prošloj godini objavljeno 26 a1 radova. U skladu sa strateškim određenjem prema objavljivanju u časopisima najviše kategorizacije, 17 znanstvenih radova objavljeno je u časopisima iz prva dva kvartila (Q1 i Q2), a posebice veseli da je njih čak 15 objavljeno u prvom kvartilu. U prethodnoj godini znanstvenici Instituta objavili su dvije znanstvene knjige i 16 znanstvenih poglavlja te niz izvještaja, studija, elaborata. Institut je u prethodnoj godini bio organizator prve međunarodne znanstvene konferencije Dani IDIZ-a s naslovom „Pod napadom?“. Inauguralna konferencija privukla je pažnju nacionalnih i međunarodnih akademskih krugova, a predstavljeni radovi i rasprave bile su zanimljive i široj javnosti. Značajna je bila aktivnost u visokoškolskoj nastavi i u mentoriranju doktorskih kandidata u visokom obrazovanju. Troje asistenata Instituta uspješno su obranili svoje doktorske radove. Časopis „Sociologija i prostor“ nastavio je s kvalitetnim radom čiji je vrhunac bio, kroz suradnju sa Sveučilištem u Rijeci, sudjelovanje u predstavljanju Republike Hrvatske na Venecijanskom bijenalu. Rad Instituta i njegovih radnika bio je intenzivno medijski popraćen. Rad Instituta imao je i jasne praktične i razvojne posljedice, prije svega kroz rad s mladima, utjecaj na lokalne i nacionalne

politike, pohađanje predmeta Škola i zajednica, projekt STEMfemme jr. namijenjen učenicama osnovnih škola te rad sa školama na potresima pogodnim prostorima u okviru projekta „Stresi me mentalno“. U 2025. u Institutu je donesen niz pravilnika i procedura. Uspješan rad znanstvenica i znanstvenika nije moguć bez kvalitetne stručne službe, koja je u 2025. godini obavila sve povjerene zadatke i vrlo intenzivno sudjelovala u usavršavanjima. Aktivnosti u Institutu pratila je konstruktivna i iskrena podrška Upravnog vijeća i konstruktivan rad Znanstvenog vijeća.

Hvala svim radnicama i radnicima! Nastavimo hrabro i otvoreno!

Dr. sc. Boris Jokić
Ravnatelj Instituta

Tekući projekti u 2025.

Međunarodni i nacionalni kompetitivni projekti

Tijekom 2025. godine u Institutu se provodilo 11 kompetitivnih nacionalnih i međunarodnih projekata financiranih sredstvima EU programa Obzor Europa i Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), te programa Transatlantske platforme za društvene i humanističke znanosti (T-AP) i Hrvatske zaklade za znanost. S velikim ponosom i zadovoljstvom obavještavamo vas da je IDIZ-u odobrena provedba izrazito kompetitivnog projekta „Rekonceptualizacija škole kroz prizmu katastrofa izazvanih prirodnim nepogodama (RESADL)“ financiranog sredstvima **Europskog istraživačkog vijeća (ERC)**, kao **prvog projekta u Hrvatskoj iz područja društvenih znanosti prihvaćenog za financiranje** putem tog prestižnog europskog programa. Nositeljica je Karin Doolan, a projekt počinje u rujnu 2026. godine.

Karin Doolan - dobitnica prestižnog ERC granta

Obzor Europa projekt 'Critical ChangeLab'

Cilj projekta je izgradnja otporne europske demokracije osnaživanjem odnosa između mladih i demokracije putem građanskih intervencija u kojima mladi zamišljaju alternativne budućnosti (zajedničke) europske demokracije, te djeluju u tom smjeru. Projekt teži stvoriti fleksibilan model 'Critical ChangeLab' za demokratsku pedagogiju unutar obrazovnih okruženja. Prema modelu, obrazovna će okruženja primijeniti laboratorije 'Critical ChangeLabs', koji se oslanjaju na kreativne i kritičke prakse podrške građanskim intervencijama koje predvode mladi. Te se intervencije dotiču društvenih izazova koji su bliski i relevantni mladima. Kako bi odgovorili na te izazove, mladi su pozvani istražiti prošlost-sadašnjost-budućnost dane situacije, iznova promisliti demokratske sustave, i provesti promjene usmjerene na pravdu. Ciljne skupine projekta i Laboratorija 'Critical ChangeLabs' su mladi od 11 do 18 godina starosti u formalnim i neformalnim obrazovnim okruženjima. No Laboratoriji uključuju u zajedničke aktivnosti (co-creation activities) i organizacije civilnog društva i gospodarski sektor, te građane. Cilj je njegovati transformativno djelovanje mladih pomažući im u stvaranju promjena u njihovim neposrednim okruženjima i u sustvaranju demokracije. U 2025. godini IDIZ je uspostavio suradnju s trima učeničkim domovi-

ma („Marija Jambrišak”, „Novi Zagreb” i „Dora Pejačević”) u kojima su se u suradnji s učenicima i njihovim odgajateljima izvodili laboratoriji. Kako je bilo na radionicama i kako su učenici reagirali na priliku da se intenzivnije uključe u njima značajna društvena pitanja pročitajte [ovdje](#). Također, u 2025. godini osmišljen je MOOC tečaj za jačanje participacije i demokratskih potencijala mladih te je izrađen priručnik za nastavnike za primjenu načela Critical ChangeLab-a u nastavi. Voditelj projekta za IDIZ je Boris Jokić, a suradnici su Zrinka Ristić Dedić, Jelena Matić Bojić, Iva Odak, Nikola Baketa, Lorelaj Lukačin i Vlaho Kavain.

IDIZ-ov CCLab tim održao je panel na konferenciji CIES 2025 u Chicagu

Critical ChangeLab logo

CERV projekt 'Podizanje svijesti o rodno uvjetovanom kibernetičkom nasilju nad djevojčicama i ženama te stvaranje sigurnijeg online okruženja (bE-SAFE)'

Projekt je usmjeren na podizanje svijesti i povećanje spoznaja o problemu rodno uvjetovanog *cyber*-nasilja te zagovaranje sveobuhvatnih odgovora iz pravca pravne regulative i javnih politika na rodno uvjetovano *cyber*-nasilje u Hrvatskoj, Španjolskoj i Portugalu, ali i na široj europskoj razini. U sklopu projekta u 2025. godini izrađeni su izvještaji o rodno utemeljenom nasilju nad djecom u dobi od 12 do 17 godina te mladima u dobi od 17 do 28 godina. Izrađen je i predan Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova i izvještaj o rodno utemeljenom nasilju nad djecom prema saznanjima roditelja djece u dobi od 12 do 14 godina. Podaci se odnose na Hrvatsku, Portugal i Španjolsku - tri zemlje uključene u projekt. Organizirana je konferencija u Madridu u studenom 2025. godine, na kojoj su predstavljeni rezultati projekta. Voditeljica projekta za IDIZ je Mirjana Adamović, a suradnici s IDIZ-a su Dunja Potočnik, Ratko Đokić i Anja Gvozdanović. Više na [poveznici](#).

Mirjana Adamović i Ratko Đokić predstavili su rezultate projekta bE-SAFE na konferenciji u Madridu

TAP projekt: Učenje u okruženju dezinformacija i društvenih sukoba: mladi i nastavnici sukreiraju kurikulum kroz transnacionalni dijalog – 4Cs

U današnjem ubrzano promjenjivom svijetu, koji je preplavljen instantnim i često nepouzdanim porukama i informacijama, postojeći pristupi učenju i poučavanju o kontroverznim i osjetljivim društvenim temama nedovoljno su poticajni i nepovezani s prethodnim iskustvima i emocijama učenika, kao i njihovim digitalnim kulturama. Potreba za novim rješenjima neodgovorna je u ozračju porasta *online* mržnje, dezinformacija, teorija zavjere, polariziranih javnih rasprava, direktnog i strukturalnog nasilja te udaljavanja od demokratskog upravljanja. U sklopu projekta je u 2025. godini provedena radionica za istraživače o metodologiji participativnih akcijskih istraživanja s mladima i istraživanjima utemeljenima na umjetničkim aktivnostima. Provedeno je i istraživanje u razrednim odjelima s učenicima u trima odabranim gradovima - Zagrebu, Crikvenici i Zaboku te je obavljena priprema za rad s učenicima i nastavnicima na sustvaranju scenarija učenja i poučavanja o osjetljivim društvenim temama. Projekt predvodi Middlesex University (UK), a partneri su University of Toronto i IDIZ. Voditeljica projekta za IDIZ je Zrinka Ristić Dedić, a suradnici su Boris Jokić, Vlaho Kavain te dvoje asistentata koji su se IDIZ-ovom timu priključili u 2025. godini, a to su Vanja Međugorac i Paula Filipec. Više o projektu saznajte [ovdje](#).

Zrinka Ristić Dedić predstavila je rezultate projekta 4Cs na konferenciji Dani IDIZ-a 'Pod napadom?'

Obzor Europa projekt: VETprep - Pohađanje i završavanje strukovnog obrazovanja i obrazovne politike nakon pandemije COVID 19 – istraživanje u međunarodnom kontekstu

Projektom VETprep nastoji se bolje razumjeti i odgovoriti na izazove u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (VET) koji se odnose na identifikaciju učenika, njihovu participaciju i zadržavanje u obrazovanju u različitim europskim kontekstima, a usmjeravajući se na učenike iz različitih sredina i raznolikog porijekla. Projekt ispituje utjecaj pandemije COVID-19 na navedeni sektor te komparativno istražuje odgovarajuće politike i strategije u Hrvatskoj, Danskoj, Estoniji, Škotskoj i Španjolskoj. Primjenjujući multidisciplinarni pristup i mješovite metode, projekt istražuje faktore koji utječu na učenički odabir i upis strukovnih škola, uključujući njihovo demografsko i socio-ekonomsko porijeklo, analizu longitudinalnih podataka i provedbu dubinskih intervjuja s odabranim učenicima. Istraživanjem će se nastojati doći do uvida u obrazovne puteve mladih u postpandemijskoj Europi, s posebnim osvrtom na razlike u socio-ekonomskom statusu i obrazovnim aspiracijama, kao i na razlike između prije- i post- pandemijskih kohorti. Spoj generaliziranog znanja i individualnih narativa projekta VETprep dat će nijansiranu sliku mladih u postpandemijskoj Europi. U 2025. godini proveli smo u sklopu projekta istraživanje u osnovnim školama u trima odabranim županijama (Međimurskoj, Brodsko-posavskoj i Istarskoj) te istraživanje u srednjim školama u trima gradovima (Čakovcu, Slavonskom Brodu i Puli). Također smo proveli mapiranje relevantnih politika i intervencija na razini RH. Projekt koordinira Sydansk Universitet (Danska), a IDIZ je jedan od partnera. Voditelj projekta za IDIZ je Teo Matković, a suradnici su Dunja Potočnik, Saša Puzić, Josip Šabić, Sandra Antulić Majcen i Marko Lucić. Timu se u 2025. godini priključila i asistentica Jurja Jakob. Više o projektu saznajte [ovdje](#).

VETprep sastanak u Tallinu

Obzor Europa projekt 'Cartography of the Political Novel in Europe - CAPONEU'

Cilj projekta je istražiti kako se politički roman, kao specifičan književni žanr, u različitim nacionalnim i kulturnim kontekstima Europe bavi političkim temama i koji su njegovi politički učinci. IDIZ unutar ovog projekta sukoordinira provedbu radnog paketa kojem je u fokusu razmatranje političkog romana kao alata za građanski odgoj i obrazovanje mladih. Specifično, radni paket istražuje mjesto i karakteristike političkog romana na popisima lektire za srednje škole i u obrazovnim programima organizacija civilnog društva odabranih europskih zemalja. Provedbom intervjua s nastavnicima iz škola i edukatorima iz organizacija civilnog društva IDIZ istražuje kako se politički roman koristi za razmatranje gorućih političkih pitanja u Europi poput migracija i klimatskih promjena. U okviru radnog paketa izradit će se i pilotirati nastavni planovi temeljeni na odabranim političkim romanima te izraditi *policy* preporuke za aktiviranje političkog romana u obrazovne svrhe. U 2025. godini u okviru projekta provedeni su i analizirani intervjui s nastavnicima predmeta hrvatski jezik i književnost u srednjim školama te edukatorima iz organizacija civilnog društva. Također je napisan suautorski znanstveni rad koji sadrži komparativni, kritički prikaz popisa obvezne i preporučene lektire za srednje škole u Hrvatskoj, Njemačkoj, Velikoj Britaniji i Poljskoj. Projekt pri IDIZ-u vodi Karin Doolan, a nositelj projekta je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Više saznajte na [poveznici](#).

HRZZ bilateralni projekt 'YO-VID 22: Dobrobit mladih i strukture potpore prije, tijekom i nakon COVID-19 pandemije'

Utjecaj pandemije COVID-19 kao izvora brojnih potencijalnih stresnih i rizičnih čimbenika i izazova psihosocijalnom razvoju i dobrobiti mladih predmet je intenzivnog interesa i rasprava među znanstvenicima, kreatorima javnih politika i unutar šire javnosti. Usredotočujući se prvenstveno na dobrobit mladih u Hrvatskoj i Sloveniji, projekt se nadovezuje na jedinstvenu priliku za ponovnu primjenu instrumenata koji se koriste za mjerenje različitih aspekata dobrobiti mladih i razvojno relevantnog društvenog okruženja u predpandemijskoj 2018. godini, te tako nastoji pouzdanije procijeniti opseg utjecaja pandemije na mlade. Time se omogućuje uvid u funkcioniranje različitih razvojno relevantnih struktura socijalne potpore (obitelj, vršnjaci, obrazovne institucije, socijalne službe, klinike za mlade i organizacije civilnog društva) koje su bile dostupne mladima prije, tijekom i nakon pandemije, kao i uloge tih potpornih struktura u dobrobiti mladih. Takav pristup stvara čvrstu osnovu za razumijevanje mehanizama koji stoje iza identificirane promjene u dobrobiti mladih. To razumijevanje nije samo presudno sa znanstvenog stajališta, već pruža i čvrstu osnovu za identificiranje potencijalno najučinkovitijih mjera javne politike na nacionalnoj i široj europskoj razini. Rezultati projekta objedinjeni su u monografiji *Two Countries, One Crisis. The YO-VID22 Pandemic Study*, čiji su urednici Andrej Naterer (voditelj slovenskog tima) i Dunja Potočnik (voditeljica hrvatskog tima) te je nastala u suizdanju Sveučilišta u Mariboru i IDIZ-a. Osim voditeljice Dunje Potočnik, u realizaciji projekta za Hrvatsku sudjelovale su IDIZ-ove znanstvenice Sandra Antulić Majcen, Anja Gvozdanović i Iva Odak te Darja Maslić Seršić i Gordana Kuterovac Jagodić s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Završna konferencija projekta održana je 19. rujna 2025. na Sveučilištu u Mariboru.

Predstavljanje rezultata projekta YO-VID 22 na 33. Danima Frane Petrića

HRZZ bilateralni projekt 'Izolirani ljudi i zajednice u Sloveniji i Hrvatskoj (ISOLATION)'

Pandemija COVID-19 stavila je u prvi plan neka od relevantnih suvremenih pitanja, kao što su pitanja fizičke i društvene izolacije, a koja su u fokusu ovoga projekta. Koristeći antropološki i etnografski pristup u izoliranim i napuštenim prostorima nastojali smo pokazati kako izolacija oblikuje doživljaje izoliranosti i praznine u urbanim i ruralnim područjima među pojedincima i zajednicama u Sloveniji i Hrvatskoj. Također smo istražili kako različiti modaliteti izolacije oblikuju iskustva, vrijednosti i stavove prema okolišu i budućnosti. Nastojali smo doprinijeti rasvjetljavanju ovih pitanja stvarajući okvir za konceptualizaciju sjećanja, osjeta i osjećaja vezanih za doživljaj izolacije, udaljenosti i praznine. Štoviše, fokusirali smo se ne samo na negativne aspekte izolacije, već i na moć inovacije i revitalizacije koja postoji u udaljenim mjestima i izoliranim zajednicama. Tijekom 2025. godine provodili smo istraživačke i seminarske aktivnosti usmjerene na analizu izolacije, mobilnosti i svakodnevnih društvenih praksi u pograničnim, otočnim, planinskim i urbanim kontekstima u Hrvatskoj i Sloveniji te u kompa-

rativnom europskom okviru (Bosna i Hercegovina, Italija, Crna Gora). Istraživački rad obuhvatio je terenska istraživanja u pograničnim područjima dubrovačke regije, s naglaskom na religijske aspekte integracije manjinskih vjerskih zajednica uz hrvatsko-bosansku granicu te na prakse prelaska granice na međunarodnim graničnim prijelazima u području Dubrovnika, Gornjeg Brgata, Neuma, Herceg Novog i Trebinja. Analizirani su povijesni i suvremeni granični režimi, afektivne dimenzije postkonfliktnih sjećanja, simbolički aspekti izolacijskih graničnih politika te ekonomski oblici međuzavisnosti u pograničnim zajednicama. Posebna pažnja posvećena je urbanim graničnim koridorima, osobito prostoru Neuma, kao primjeru specifičnih oblika izolacije i povezanosti u uvjetima promijenjene infrastrukturne dostupnosti. Paralelno s navedenim aktivnostima provedena su terenska istraživanja na sjevernojadranskim otocima Cresu, Lošinju i Brijunima, s ciljem analize otočne izolacije izvansezonskih i dominantno turističkih obrazaca komparativno u odnosu na otoke Žirje, Hvar i Brač. Istraživanja su obuhvatila infrastrukturnu dostupnost, sezonske promjene društvenog i ekonomskog života, demografske izazove te svakodnevne strategije prilagodbe otočnih zajednica uvjetima prometne i institucionalne izolacije. Dobiveni rezultati omogućili su razvoj komparativne perspektive projekta povezivanjem otočnih i pograničnih oblika izolacije. Voditeljica hrvatskog projektnog tima je Lana Peternel, a voditelj slovenskog tima je Dan Podjed (Institut za slovensku etnologiju Slovenske akademije znanosti i umjetnosti). Više o projektu saznajte na [poveznici](#).

Predstavljanje rezultata projekta ISOLATION na godišnjem skupu Hrvatskog etnološkog društva

Projekti Hrvatske zaklade za znanost

Ove smo godine provodili ukupno 4 projekta financirana sredstvima Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ).

HRZZ projekt 'Uloga ličnosti, motivacije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere (TeachWell)'

Početne godine poučavanja kritično su razdoblje u karijeri učitelja, obilježeno stresom i visokim stupnjem profesionalnog sagorijevanja. Pružanje odgovarajuće potpore učiteljima tijekom ranih godina karijere važno je za razvoj njihove profesionalne kompetencije u složenom školskom okružju i za njihove planove za ostanak u profesiji. Afektivno-motivacijska obilježja poput ličnosti, motivacije za poučavanje i socio-emocionalnih kompetencija imaju naglašenu ulogu u velikom broju važnih ishoda kod učitelja. Ta obilježja zajedno čine značajan aspekt profesionalnih kompetencija učitelja, a projektom se ispitivao zajednički doprinos tih psiholoških obilježja pozitivnim ishodima poput entuzijazma za poučavanje, zadovoljstva poslom, radnog angažmana, planiranog ostanaka u profesiji i niskog stupnja profesionalnog sagorijevanja u ranoj fazi karijere. Voditeljica projektnog tima je Iris Marušić, a suradnici i suradnice s IDIZ-a su Ivana Pikić Jugović, Josip Šabić, Jelena Matić Bojić, Mirta Mornar i Dora Petrović. Završna konferencija projekta održana je u siječnju 2025. godine u Novinarskom domu u Zagrebu, a okupila je osim članova i članica projektnog tima IDIZ-a i predstavnike osnovnih škola uključenih u projekt. U sklopu projekta izrađene su *Preporuke za obrazovnu politiku i praksu* s ciljem podrške učiteljima u ranoj fazi karijere.

Završna konferencija projekta TeachWell

HRZZ projekt 'Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma (IDEU)'

Dezintegracija Europske unije izuzetno je aktualno i u sve većoj mjeri istraživano pitanje, kako teorijski, tako i empirijski. Primjenjujući interdisciplinarni pristup te koristeći inovativnu komparativnu metodologiju i za ovu svrhu rijetko korištene sociološke teorije nastojali smo usporediti razvoj i dinamiku europeizma i euroskepticizma, ključnih u razumijevanju integracijskih i dezintegracijskih procesa Europe. Analizirali smo nositelje europeističkih i euroskeptičnih ideja iz političke i intelektualne elite u pet država članica EU-a iz različitih faza proširenja (Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Španjolska, Poljska, Hrvatska), te usporedili utjecaj povijesnih trauma na uspjeh euroskeptičnih stranaka u svim državama članicama EU-a. Istraživanjem smo nastojali doprinijeti razumijevanju utjecaja različitih povijesnih iskustava na različite vizije europske integracije u

podijeljenim europskim društvima. Komparacija političkih i intelektualnih aktera koji su radili na izgradnji nadnacionalnog identiteta i njihovih protivnika u dvama nadnacionalnim tvorevinama - socijalističkoj Jugoslaviji i EU-u - trebala bi omogućiti dublje razumijevanje integracijskih i dezintegracijskih procesa u njima. Krajnja svrha istraživanja je doprinos deideologizaciji rasprava o europskoj integraciji i europskom identitetu u znanstvenom i javnom prostoru. Voditelj projekta je Nikola Petrović, a u realizaciji projekta sudjelovali su IDIZ-ovi znanstvenici Filip Fila i Josip Bilić te znanstvenica Ana Maskalan. Završna konferencija projekta održana je u veljači 2025. godine u Kući Europe u Zagrebu.

Završna konferencija projekta IDEU

HRZZ projekt 'Društvena odgovornost i profesionalna etika hrvatskih istraživača (RESETH)'

Glavni istraživački fokus projekta jest pitanje što znači biti društveno odgovoran istraživač i kako društvenu odgovornost znanosti opisuju, doživljavaju i prakticiraju hrvatski istraživači iz prirodnih, biomedicinskih, tehničkih i društvenih znanosti. Osnova društvene odgovornosti znanosti u našem poimanju povezana je s profesionalnom etikom znanosti kroz vrijednosti, stavove i ponašanje istraživača. Naš projekt istražuje što je društveno odgovoran istraživač odozdo prema gore, kao i smisao i sadržaj koji dolazi iz same znanstvene zajednice i kroz njezinu svakodnevnu istraživačku praksu. U Hrvatskoj nema istraži-

vačkih projekata, analiza ili teorijskih radova koji bi bili dubinski fokusirani na temu društvene odgovornosti hrvatskih znanstvenika. I u međunarodnom kontekstu studije na znanstvenicima o društvenoj odgovornosti znanosti rijetke su te se uglavnom odnose na znanosti o životu i biotehnologiju te su provedene na relativno malim uzorcima. Praktično nema studija o društvenoj odgovornosti znanosti u vrijeme društvenih kriza kao što je pandemija COVID-19. U širem smislu, projektom se nastoji doprinijeti politikama društvene odgovornosti znanosti u Hrvatskoj, pojačanoj refleksivnosti znanstvenika o odnosu znanosti i društva i ulozi znanosti u društvu, te idejama vezanima za angažman i ulogu javnosti u sustavu znanosti. Tijekom 2025. godine nalazi projekta u više su navrata predstavljeni stručnoj i široj javnosti (STS Austria 2025 konferencija u Grazu, pozvano izlaganje na Institutu za razvoj i međunarodne odnose, istraživački seminar na Fakultetu političkih znanosti i tribina na Institutu za etnologiju i folkloristiku). Voditeljica projekta je Marija Brajdić Vuković, a u realizaciji projekta sudjeluju IDIZ-ovi istraživači i istraživačice Ana Maskalan, Adrijana Šuljok, Nikola Petrović, Ivan Tranfić i Magda Profaca, asistentica koja se timu pridružila 2025. godine.

Predstavljanje rezultata projekta RESETH

HRZZ projekt 'Interkulturno razumijevanje i stavovi prema različitosti studenata učiteljskih i nastavničkih studija (INTERDIVE)'

Hrvatska se unutar današnjega europskog prostora suočava s pojačanim dolaskom izbjeglica kao i drugim oblicima suvremenih migracijskih kretanja. Istovremeno, podaci istraživanja pokazuju da su negativni stavovi prema useljavanju stranaca u Hrvatskoj u porastu te da, premda društvo postaje kulturno raznolikije, njegovi građani postaju zatvoreniji za različitosti. Da bi se ovakvi trendovi preokrenuli u smjeru veće tolerancije i prihvaćanja različitosti, potrebne su prilagodbe u svim segmentima društva pa tako i u obrazovanju. U području obrazovanja interkulturalizam predstavlja odgovor na izazove koji proizlaze iz suvremene sociokulturne pluralizacije. U tome posebna uloga pripada budućim nastavnicima, čije će razumijevanje kulturne različitosti u značajnoj mjeri utjecati na socijalizaciju novih generacija učenika, a time i na širu percepciju raznolikog društvenog konteksta. S obzirom na navedeno, osnovni cilj projekta INTERDIVE je ispitati interkulturno razumijevanje i stavove prema različitosti studenata učiteljskih i nastavničkih studija u RH. Takav cilj istraživanja obuhvaća istraživačka pitanja o tome uključuju li i u kojoj mjeri studijski programi učiteljskih i nastavničkih studija u Hrvatskoj sadržaje vezane za interkulturni pristup obrazovanju, zatim kako nastavnici učiteljskih i nastavničkih studija poimaju sadržaje vezane za interkulturni pristup obrazovanju te koje su najvažnije odrednice stavova prema etničkoj različitosti studenata učiteljskih i nastavničkih studija. Nadalje, ispitat će se koje su najvažnije odrednice interkulturnog razumijevanja i interkulturne osjetljivosti studenata učiteljskih i nastavničkih studija te će se istražiti kako studenti učiteljskih i nastavničkih studija percipiraju sociokulturne različitosti u suvremenom društvenom kontekstu. U nalaženju odgovora na ta pitanja u istraživanju će se koristiti mješovite metode istraživanja. Voditelj projekta je Saša Puzić, a u realizaciji projekta sudjeluju IDIZ-ovi znanstvenici Josip Šabić, Iva Odak, Jelena Matić Bojić, Karin Doolan i Branislava Baranović.

Projekti IDIZ-ovog Istraživačkog programa temeljem usvojenog programskog ugovora s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih (NPOO - NextGeneration EU)

Temeljem sporazuma koji je Institut potpisao s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih u prosincu 2023. godine realizira se programsko financiranje IDIZ-ovog Istraživačkog programa sredstvima Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, odnosno fonda NextGeneration EU. Financiranje se odnosi na razdoblje od 1. 1. 2024. do 31. 12. 2027. godine, a obuhvaća 7 znanstvenoistraživačkih projekata opisanih u nastavku.

Nacionalno panel-istraživanje srednjih škola (CIROskop)

Glavni cilj projekta je ispitati dobrobit učenika i nastavnika srednjih škola i njihove stavove prema sociokulturnoj različitosti. Osim toga, u ovom longitudinalnom istraživanju koje obuhvaća 60 srednjih škola u Republici Hrvatskoj, ispitat će se odrednice i pratiti promjene dobrobiti učenika i nastavnika te njihovih stavova kroz tri godine. Obrazovni sustavi danas se suočavaju s brojnim izazovima koji proizlaze iz činjenice da društvo i škole postaju sve raznolikiji u smislu socioekonomskog statusa, rodni identiteta te etničke i vjerske pripadnosti. Recentna istraživanja ukazuju na smanjenu dobrobit određenog broja učenika, posebice djevojaka, učenika nižeg socioekonomskog statusa i pripadnika drugih ranjivih skupina. Sve zahtjevnija radna okolina doprinosi i nastavničkom stresu, koji dugoročno može dovesti do sagorijevanja, te naposljetku do odluke o napuštanju profesije. U situaciji brojnih izazova povezanih s različitostu u društvu i školama, vrijednosti i stavovi učenika i njihovih nastavnika prema sociokulturnoj različitosti postaju ključni. Stoga će rezultati ovog istraživanja poslužiti za predlaganje preporuka za unaprjeđenje dobrobiti učenika iz različitih društvenih skupina te nastavnika u različitim fazama karijere. U 2025. godini finalizirani su upitnici i protokoli za intervju s učenicima i nastavnicima te je oformljen panel

škola. Također su održani sastanci predstavnika škola i članova istraživačkog tima u Zagrebu, Osijeku, Kastvu i Splitu, čime je iniciran terenski rad za kvalitativno i kvantitativno istraživanje. Voditeljica projekta je Ivana Pikić Jugović. Projektom timu se u 2025. godini pridružila asistentica Jurja Jakob.

Kvaliteta života mladih u Hrvatskoj: između osobnih želja i društvenih prilika (YoQuLife)

Projekt cilja ustanoviti, opisati i analizirati razinu, strukturu i dinamiku kvalitete života mladih u Hrvatskoj kao i društvene faktore koji ih oblikuju. Istraživanje koncepta kvalitete života polazi od toga da se radi o multidimenzionalnom konceptu koji obuhvaća strukturalnu (društveni status, društveni odnosi), kulturalnu (vrijednosne orijentacije, aspiracije) i sociopsihološku dimenziju (mentalno zdravlje). Uz analizu (pod) dimenzija kvalitete života i identificiranje njihovih razina među suvremenim mladima, projekt sadrži i komparativni aspekt. Analizira se dinamika dimenzija kvalitete života primjenom komparativne analize u četirima vremenskim točkama: 1999., 2004., 2013. te 2025. Time se nastoji detektirati dimenzije kvalitete života mladih koje su doživjele napredak, stagnaciju ili regresiju u razdoblju od četvrt stoljeća, kao i društvene činitelje koji su tome pridonijeli. U 2025. godini uspostavljena je suradnja i najavljeno istraživanje putem fokusnih grupa i intervjua odabranim organizacijama civilnog društva u području mladih i predstavnicima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Također, rezultati provedenog anketnog istraživanja analizirani i predstavljeni na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji 33. Dani Frane Petrića. Voditeljica projekta je Dunja Potočnik.

Učinci europeizacijskog procesa u izabranim urbano-ruralnim područjima Hrvatske (HREURBRUR)

Uključenjem u EU Hrvatska je postala potpisnica brojnih strateških dokumenata putem kojih može provoditi javne politike koje EU promovira kao europeizacijski proces. Prema podjeli

iz 2021. RH je podijeljena na 4 NUTS2 regije: Panonsku Hrvatsku, Jadransku Hrvatsku, Grad Zagreb i Sjevernu Hrvatsku, u kojima se u sklopu projekta istražuje proces europeizacije. I u novom programskom razdoblju NPOO-a posebno se ulaže u urbani razvoj (primjerice ITU mehanizam za 2021.-2027.) te se planira istražiti koliko je europeizacijski proces primijenjen u hrvatskom urbanom prostoru. Projektom se istražilo kakva je kvaliteta života i provedba zelene tranzicije (poboljšanje javnih prostora i zelene infrastrukture) u hrvatskim regijama u izabranim naseljima - Varaždinu, Velikoj Gorici, Puli i Zagrebu. U Gradu Zagrebu i izabranim županijama pogođenima potresom istražilo se kakvo je stanje s obnovom na razini središta gradova i perifernih gradskih naselja koji su imali značajne štete. Također, provedeni su intervjui i etnografsko istraživanje o ulasku u schengenski prostor na "tvrdim" i "mekim" graničnim područjima (područje Huma na Sutli i Rogateca na granici sa Slovenijom; Slavonskog Broda, Broda i Županje na granici s Bosnom i Hercegovinom; te Metkovića i Čapljine na granici s Bosnom i Hercegovinom). Cilj projekta je podizanje kvalitete života u urbano-ruralnim prostorima Hrvatske, a prema načelima europeizacijskog procesa i politika EU-a, koji promoviraju održivi razvoj (zelena tranzicija, povećanje javnih prostora i zelene infrastrukture te sudjelovanja/participacije građana u upravljanju životnom okolinom). Voditeljica projekta je Anđelina Svirčić Gotovac. Projektom timu se u 2025. godini pridružio asistent Roko Uvodić.

Projekt HREURBRUR predstavljen je na X. Kongresu Hrvatskog sociološkog društva

International Social Survey Programme (ISSP)/Program međunarodnog društvenog istraživanja (ISSP)

Projekt ima za cilj osigurati kontinuitet provođenja ISSP istraživanja u Hrvatskoj, koje se u Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu provodi od 2005. godine, a od 1. 1. 2024. financirano je sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti putem fonda NextGenerationEU Europske komisije. U sklopu navedene sheme financiranja planirana je provedba četiri modula ISSP istraživanja: *Obitelj i rodne uloge, Nacionalni identiteti i građanstvo, Digitalna društva i Radne orijentacije*. Ti moduli omogućavaju dublje razumijevanje hrvatskog društva u području obitelji, rodni uloga, nacionalnog identiteta, digitalizacije i rada, ujedno dajući komparativni uvid tim temama. Osim usporedbe s drugim zemljama koje provode ISSP istraživanje, projekt omogućuje i longitudinalnu analizu promjena unutar hrvatskog društva u desetljetnom razdoblju kada su navedeni moduli prethodno provedeni u Hrvatskoj (2012., 2013. i 2015. godine). S druge strane, u sklopu modula *Digitalna društva* prvi se put istražuje potpuno novo područje. Osim direktnog utjecaja na povećanje znanstvene produktivnosti, ISSP projekt ima širi društveni značaj jer su podaci po prikupljanju javno dostupni na stranicama GESIS Data Archive for Social Sciences. U 2025. godini uspješno smo organizirali Generalnu skupštinu ISSP-ja u Puli u svibnju 2025. godine, na kojoj je hrvatski tim izabran u Standing Committee ISSP-ja na mandat od četiri godine. Voditelj projekta je Branko Ančić.

Generalna skupština ISSP-ja u Puli

„Playing the academic game“: istraživačke i objavljiivačke strategije znanstvenika u kontekstu evaluacije znanstveno-istraživačkog rada (EVALDEMIC)

Projektom želimo istražiti učinke sve intenzivnijih promjena u načinima evaluacije znanstveno-istraživačkog rada, vidljive kroz uvođenja metričkih pokazatelja uspješnosti, na istraživačke i objavljiivačke strategije znanstvenika u društvenim i prirodnim znanostima, kako one pozitivne tako i one negativne. Učinci ovih promjena (pritisci prema povećanju produktivnosti - „publish or perish“ te „objektiviziranje i metrizacija“ sustava vrednovanja znanstvenoistraživačkog rada) sve više se počinju istraživati, no još uvijek su uglavnom nepoznati. Zamjetna je i polarizacija akademske zajednice na one koji su zagovornici te one koji se vrlo kritički odnose prema tzv. metrici uspješnosti. Istraživanja koja su napravljena u Hrvatskoj početkom 2000-ih također sugeriraju da nema potpunog suglasja u pogledu primjene scijentometrijskih i bibliometrijskih metoda i kriterija kada je u pitanju evaluacija ili percepcija kvalitete znanstvenoga rada (Prpić i Šuljok, 2008). Budući da je transformacija hrvatskog znanstvenog sustava, pa tako i evaluacijskog sustava još aktualna, istraživanjem želimo doprinijeti razumijevanju ovog procesa te pružiti znanstvenu podlogu evaluacijskih okvira. Glavni cilj projekta jest steći uvid u istraživačke i objavljiivačke strategije i osobitosti društvenih i prirodnih znanosti, posebice u kontekstu evaluacije znanstvenog rada, kriterija napredovanja i poticanja znanstvene izvrsnosti. U 2025. godini provedeni su intervjui sa znanstvenicima iz dvaju znanstvenih područja - društvenih i prirodnih znanosti, kao i sa znanstvenicima i članovima matičnih odbora i nacionalnih vijeća znanosti iz prirodnih i društvenih znanosti. Intervjui su provedeni u Zagrebu i Osijeku. Provedeno je i kvantitativno istraživanje čiji rezultati su predstavljeni na X. nacionalnom kongresu Hrvatskog sociološkog društva. Voditeljica projekta je Adrijana Šuljok.

Politička kompetencija mladih na pragu odraslosti (PKM)

Projektom se nastoji produbiti razumijevanje različitih aspekata političke kompetencije nove generacije učenika završnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj. Usmjeren je na generaciju koja se nalazi na pragu punopravnog sudjelovanja u političkom životu zajednice. Kroz tri istraživačke dionice (dvije kvalitativne i jednu kvantitativnu) nastoji se dobiti dubinski uvid u učeničko poimanje političke kompetencije, aktualno stanje vezano za njihova politička znanja, informiranost i stavove te perspektivu nastavnika vezanu za poučavanje sadržaja koji bi trebali osnažiti učenike tijekom njihove političke socijalizacije u školi. Prikupljeni će podaci omogućiti usporedbu s prethodnim valovima istraživanja političke pismenosti učenika (iz 2010., 2015. i 2021. godine), ali i donijeti nova saznanja kroz unaprjeđivanje postojećih i uvođenje novih istraživačkih pristupa, konstrukata i mjera. Osim za potrebe znanstvenih ishoda u vidu publiciranja radova i izlaganja na konferencijama, prikupljeni uvidi bit će korisni i za razmatranje javnopolitičkih rješenja vezanih za izazove s kojima se demokratski poredak susreće – niske razine participacije, nepovjerenje u institucije, autoritarne tendencije i sl. Glavni cilj projekta jest istražiti različite aspekte političke kompetencije nove generacije učenika završnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj. U 2025. godini provedene su fokus-grupe s učenicima i učenicama završnih razreda srednjih škola u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci. Također je pripremljena i održana radionica za učenike i učenice Učeničkog doma „Novi Zagreb” na temu rodne ravnopravnosti u politici. Dosadašnji rezultati projekta predstavljeni su na međunarodnoj konferenciji Europskoga sociološkog društva (ESA) održanoj u Varaždinu. Voditelj projekta je Nikola Baketa.

Obrazovni i karijerni planovi mladih u glazbenom obrazovanju (MUSICPLAN)

Obrazovni i karijerni planovi mladih koji pohađaju glazbeno obrazovanje slabo su istraženo područje, a naročito nedostaju istraživanja koja bi

u pokušaju detektiranja mogućih odrednica tih planova objedinjavala različite teorijske perspektive te koja bi pritom uključivala uzorke mladih različitih uzrasta. U projektu se istražuju moguće odrednice obrazovnih i karijernih planova mladih koji pohađaju glazbeno obrazovanje u Hrvatskoj. Polazne točke su teorija samoodređenja i teorija kulturne reprodukcije. U fokusu su veze tri skupa varijabli: 1) obiteljskih karakteristika (npr. obiteljskog habitusa te kulturnog, ekonomskog i socijalnog kapitala), 2) motivacijskih varijabli vezanih za sviranje instrumenta i pohađanje glazbenog obrazovanja (npr. stupanj ispunjenosti osnovnih psiholoških potreba i internalizacija motiva za pohađanje glazbenog obrazovanja) te 3) aspiracija za nastavak glazbenog obrazovanja i/ili profesionalno bavljenje glazbom. U istraživanju provedenom tijekom 2025. godine sudjelovali su učenici osnovnih i srednjih glazbenih škola te studenti i profesori glazbe. Glavni cilj projekta je ispitati ulogu različitih motivacijskih varijabli te mehanizama kulturne reprodukcije u objašnjenju obrazovnih i karijernih planova mladih koji pohađaju glazbeno obrazovanje. Nalazi projekta predstavljeni su na 27. Bujasovim danima psihologije u Zagrebu i na međunarodnom znanstvenom simpoziju „Music for Health and Well-being” u Ljubljani. Voditelj projekta je Josip Šabić.

Nacionalni projekti

Institut je tijekom 2025. godine provodio 4 nacionalna projekta, financirana putem Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, programa Erasmus + Europske komisije te gospodarskih subjekata (A1 Hrvatska i Oikon).

A1 projekt ‘STeam 2024./2025.’

U suradnji s Gradom Splitom i A1 Hrvatska u okviru projekta „STEMfemme Junior” Institut je u školskoj godini 2024./25. nastavio provedbu izvannastavne aktivnosti STEam u 13 osnovnih škola Grada Splita. U 2025. godini održan je dvodnevni susret nastavnika STEama u Svetom Martinu na Muri. Također, Institut su u sklopu

projekta posjetile 34 učenice i nastavnice iz split-
skih osnovnih škola, kojima je to bila prilika da
se поближе upoznaju s radom naših znanstvenika i
znanstvenica. U Splitu je održana završna sveča-
nost i predstavljanje rezultata projekta u školskoj
godini 2024./2025.

STeam - susret učitelja i stručnih suradnika koji sudjeluju u
provedbi projekta

Stresi me mentalno!

Projekt se provodio u suradnji sa Srednjom ško-
lom Glina, a zamišljen je kao niz aktivnosti nami-
jenjenih ciljanim skupinama učenika, nastavnika
i stručnih suradnika kako bi se osnažilo njihovo
mentalno zdravlje. Projektom se promovira holi-
stički pristup jer je usmjeren na različite aspekte
mentalnoga zdravlja. Uključuje jačanje socijalnih
i emocionalnih kapaciteta sudionika, izvanučio-
ničku nastavu tj. tjelesnu aktivnost i boravak u
prirodi te razvijanje korisnih praktičnih vještina.
Osmišljen je za provedbu u drugom polugodištu
školske godine 2024./2025. U dijelu u kojem su-
djeluje IDIZ, projekt je obuhvatio četiri radionice
za učenike o informiranju i razbijanju predrasuda
o mentalnome zdravlju te poticanju svijesti
o sebi i svojim emocijama, mogućnostima uprav-
ljanja sobom i samoregulaciji emocija i kapacite-
ta uspostavljanja konstruktivnih i ispunjavajućih
međuljudskih odnosa. U sklopu projekta organi-
zirane su i dvije radionice za nastavnike i stručne
suradnike. Prva je bila primarno edukativna jer je
ciljala na prepoznavanje mentalnih poremećaja i
adekvatnu pomoć, dok je fokus druge bio na ja-
čanju nastavnika za složenost svakodnevnog rada
u sve raznovrsnijim učionicama, kao i fleksibil-
nost nošenja s izazovima profesije, uz istodobno
vođenje brige o vlastitoj dobrobiti. Naziv projek-

ta „Stresi me mentalno!“ kombinirao je aspekte
mentalnoga zdravlja i nošenja sa stresom, što je
važno za adolescentsku populaciju, a osobito za
onu koja je doživjela razorne posljedice potresa.
Voditeljica projekta je Jelena Matić Bojić.

Savjetodavne usluge za razvoj masterplana za održivi turizam u području porječja rijeke Save (OIKON)

Projekt se bavio izradom masterplana za održivi
razvoj turizma u slivu rijeke Save, obuhvaćajući
prekogranično područje Slovenije, Hrvatske, Bo-
sne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore. Cilj pro-
jekta bio je uspostaviti zajednički strateški okvir
za razvoj turizma koji istodobno doprinosi gos-
podarskom razvoju, očuvanju prirodnih resursa
i jačanju društvene kohezije u regiji. Projekt se
temeljio na integriranom i participativnom pri-
stupu, koji uključuje analizu prirodne i kulturne
baštine, turističke ponude, infrastrukture te in-
stitucionalnih i upravljačkih kapaciteta. Posebna
pažnja bila je posvećena uključivanju lokalnih
dionika, kao i promicanju rodne ravnopravnosti
i socijalne uključenosti u razvoju turizma. Rezul-
tati projekta poslužili su kao temelj za izradu stra-
teških smjernica, akcijskih planova i investicijskih
preporuka za održivi turizam u slivu rijeke Save.
Voditelji projekta u IDIZ-u su Branko Ančić i
Dražen Cepić.

Eurostudent 9

EUROSTUDENT je međunarodno istraživanje
o kvaliteti studentskog života čiji je cilj stjecanje
uvida u socijalnu dimenziju visokog obrazovanja
u Europi. Istraživanje se u devetom ciklusu provo-
di u 26 zemalja Europe, a istraživački tim s IDIZ-
a provodi istraživanje u Hrvatskoj. Anketa za stu-
dente preddiplomskih, diplomskih i integriranih
studija na visokim učilištima u Hrvatskoj uklju-
čuje pitanja o studijskim obvezama, troškovima i
izvorima financiranja studija, smještaju, zdravlju,
prehrani, mobilnosti, profesionalnim planovima
te iskustvima diskriminacije. Istraživanje pred-
stavlja ključni istraživački instrument za praćenje
studentskog standarda te pruža osnovu za krei-

ranje mjera za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, uključujući subvenciju prijevoza, studentski smještaj i programe stipendiranja. Voditeljica projekta je Karin Doolan.

Programi iz programskih sredstava

U 2025. godini u Institutu su se provodila 3 projekta financirana iz razvojne komponente Programskog ugovora sklopljenog s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih.

Škola i zajednica (ŠiZ)

Projekt 'Škola i zajednica' provodi se u suradnji Sveučilišta u Rijeci, Prve riječke hrvatske gimnazije, Centra za kulturu dijaloga i Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu. Škola i zajednica (ŠiZ) fakultativni je predmet građanskog odgoja i obrazovanja u srednjim školama, osmišljen s ciljem promjene perspektive o građanskom odgoju i obrazovanju kroz približavanje škole zajednici i zajednice školi. Predmet je inovativno i jedinstveno odgojno-obrazovno iskustvo, a nadovezuje se i upotpunjuje s međupredmetnom temom građanski odgoj i obrazovanje kao i ishodima u kurikulumima nastavnih predmeta iz društveno-humanističkog područja poučavanja i učenja. ŠiZ se temelji na postavci da je za ostvarivanje osobne i društvene dobrobiti kod učenika nužno razvijati znanja, vještine i stavove o važnosti povezanosti u zajednici i aktivnog djelovanja pojedinaca. U skladu s time, učenici u sklopu predmeta odabiru, istražuju, stječu iskustvo te predlažu rješenje određenih pojava i problema u zajednici koje učenici samostalno identificiraju iz različitih tematskih područja. U sklopu ŠiZ-a osmišljen je prijedlog kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u srednjoj školi. Aktivnosti koje se provode u sklopu projekta su: edukacija nastavnika i nastavnica srednjih škola za provedbu predmeta, uvođenje i praćenje provedbe ŠiZ-a u srednjim školama, kontinuirana mentorska podrška nastavnicima i nastavnicama koji provode predmet te unaprjeđenje postojećeg prijedloga kurikuluma ŠiZ-a novim spoznajama i materijalima. U sklopu projekta je u 2025. godini organiziran godiš-

nji susret na Cresu, a održano je i Grand Finale, odnosno javno predstavljanje rada učenika i učenica u sklopu predmeta ŠiZ u svim uključenim srednjim školama pred predstavnicima lokalnih vlasti u Zagrebu, Rijeci, Krapini i Puli. Također učenici i učenice osam škola u kojima se provodi ŠiZ posjetili su IDIZ tijekom 2025. godine. Tijekom iste godine ŠiZ-u su se osim škola u Gradu Zagrebu te Krapinsko-zagorskoj, Primorsko-goranskoj i Istarskoj županiji, priključile još i škole u Međimurskoj i Koprivničko-križevačkoj županiji. Voditelj projekta je Boris Jokić.

ŠiZ na Cresu - godišnji susret nastavnika koji sudjeluju u provedbi projekta

Procjena institucionalnih i strukturnih odrednica prijave i uspjeha na državnoj maturi

Projekt se u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih pri IDIZ-u kontinuirano provodi od 2021. godine s ciljem identificiranja postoje li sustavne i perzistentne razlike u prijavama i rezultatima koje ostvaruju učenici na ispitima državne mature, a koje se mogu pripisati karakteristikama škole, programa ili prebivališta, nakon što se u obzir uzmu razlike polaznika u školskom uspjehu tijekom obaveznog osnovnog obrazovanja. Pretpostavljamo kako postoji značajan varijabilitet u pristupanju i rezultatima na ispitima državne mature koje ostvaruju učenici s obzirom

na regionalnu pripadnost, vrstu škole i školski program, a koji nije moguće objasniti strukturom učeničkog tijela (odnosno prethodnim školskim uspjehom, spolnom strukturom i dobi). Pri tome se obrasci mogu razlikovati u pojedinim županijama s obzirom na strukturu srednjeg obrazovanja, gospodarsku snagu te razinu ulaganja u obrazovanje. Projekt koristi mikropodatke ekstrahirane iz e-Matrice za razdoblje 2012.-2019. godine, uključujući uspjeh na državnoj maturi, promatrajući skup učenika koji su završili programe koji omogućuju izlazak na državnu maturu između 2017. i 2019. godine. Studije ovoga tipa predstavljaju jednu od temeljnih analitičkih primjena standardiziranih nacionalnih ispita, uobičajenu u međunarodnom kontekstu, te izuzetno primjenjivu za razumijevanje i razvoj obrazovnog sustava. Voditelj projekta je Teo Matković.

Fairwork

Projekt Fairwork Hrvatska akcijsko je istraživanje usmjereno na evaluaciju digitalnih radnih platformi prema kriterijima pravednosti, razvijenim unutar projekta koji koordiniraju Oxford Internet Institute i WZB Berlin Social Science Center. S mrežom istraživača i stručnjaka iz 38 zemalja i s 5 kontinenata, cilj Fairwork-a je osigurati pravednije uvjete rada u digitalnoj ekonomiji. U Hrvatskoj se istraživanje fokusiralo na takozvane „location-based” platforme, odnosno one čije se usluge odvijaju na specifičnim lokacijama, kao što su platforme za prijevoz (taxi) i dostavu hrane. Kroz detaljnu analizu, intervju s radnicima i radnicama te menadžmentom, projektom se procjenjivalo kako ove platforme posluju u odnosu na pet osnovnih načela pravednosti: pravedna plaća, pravedni uvjeti rada, pravedni ugovori, pravedno upravljanje i pravo na kolektivno pregovaranje. Osim istraživačkog dijela, cilj projekta „Fairwork” u Hrvatskoj je i informiranje javnosti i donositelja odluka o izazovima s kojima se suočavaju radnici u platformskoj ekonomiji te poticanje platformi na usvajanje boljih praksi temeljenih na ovim načelima. Voditelj projekta je Teo Matković, a suradnica je Katarina Jaklin.

VAL - Istraživački program viših asistenata

Tijekom 2025. uspostavljen je „VAL – istraživački program viših asistenata IDIZ-a” te je raspisan poziv za projektne prijedloge. Program se financira iz vlastitih sredstava IDIZ-a. Na poziv je pristigla jedna projektna prijava, koja je pozitivno evaluirana, te će se od 1. siječnja 2026. provoditi projekt „Vrijeme Europe 2.0 – Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU od Maastrichta do Strateškog kompasa kroz perspektivu epistemičke zajednice (VEZ)” voditelja Josipa Bilića.

Doktorati

Asistentica Anamaria Klasić obranila je doktorat na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Asistentica Anamaria Klasić obranila je doktorsku disertaciju pod naslovom „Društveni aspekti kvalitete života u zagrebačkim stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja” s ocjenom magna cum laude. Disertacija je obranjena u sklopu poslijediplomskog doktorskog studija sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Mentorica disertacije je Anđelina Svirčić Gotovac, voditeljica bilateralnog HRZZ projekta „Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske”, u sklopu kojega je disertacija nastala.

Anamaria Klasić i mentorica Anđelina Svirčić Gotovac

Asistentica Dora Petrović obranila je doktorat na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Asistentica Dora Petrović obranila je doktorsku disertaciju pod naslovom „Profili ličnosti učitelja u ranoj fazi karijere te njihova radna angažiranost i sagorijevanje“ s ocjenom magna cum laude. Disertacija je obranjena u sklopu poslijediplomskog doktorskog studija psihologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Mentorica disertacije je Iris Marušić, voditeljica HRZZ projekta „Uloga ličnosti, motivacije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere“, u sklopu kojega je disertacija napisana.

Dora Petrović i mentorica Iris Marušić

Asistent Josip Bilić obranio je doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu

Asistent Josip Bilić obranio je doktorsku disertaciju pod naslovom „Suverenitet Europske unije i sigurnost - teorijski, normativni i operativni dosezi“ s ocjenom magna cum laude. Disertacija je obranjena u sklopu poslijediplomskog doktorskog studija sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Mentori doktorske disertacije su Nikola Petrović, voditelj HRZZ projekta „Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma (IDEU)“ u sklopu kojega je disertacija nastala te Danijela Lucić, izvanredna profesorica na Odsjeku za so-

ciologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Josip Bilić i mentori Nikola Petrović i Danijela Lucić

Međunarodna suradnja, mobilnost i studijski posjeti

Suradnja s Pedagoškim inštitutom, Ljubljana, Slovenija

IDIZ i Pedagoški inštitut u Ljubljani sklopili su 5. prosinca 2025. godine sporazum o suradnji, čime je institucionalno potvrđena već ranije uspostavljena višegodišnja uspješna suradnja dvaju znanstvenoistraživačkih instituta. Istraživači dviju znanstvenih organizacija surađivali su u realizaciji Erasmus + projekta “**HAND in HAND: Socijalno i emocionalno učenje uz svijest o različitosti u školama**” (2017.-2020.) i njegova nastavka “**HAND in HAND: Osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti kod učitelja širom Europe**” (2021.-2024.), a kolege iz Ljubljane također su u više prilika izlagali na IDIZ-ovoj bijenalnoj konferenciji “**Dani obrazovnih znanosti**”.

Formalizacijom te suradnje obje će uključene strane nastojati dalje razvijati i usavršavati zajednička istraživanja prijavljivanjem projekata na kompetitivne natječaje nacionalnih, europskih i međunarodnih izvora, poticanjem institucio-

nalne razmjene znanstvenika i stručnog osoblja, suorganizacijom konferencija i stručnih skupova, kao i provođenjem ostalih aktivnosti od zajedničkog interesa.

Ulazna mobilnost

Boravak Hideko Noda sa Sveučilišta Jumonji na Institutu

Hideko Noda sa Sveučilišta Jumonji u Tokiju, Japan, boravila je u Institutu od ožujka 2024. do ožujka 2025. godine u ulozi gostujuće istraživačice pri IDIZ-ovom Centru za istraživanje i razvoj obrazovanja. Hideko se bavi istraživanjem nastave glazbenog odgoja u osnovnim školama te je u tu svrhu tijekom boravka posjećivala osnovne škole u Hrvatskoj kako bi usporedila japanski i hrvatski način realizacije nastave glazbenog odgoja.

Boravak Andreje Kozmus s Filozofskog fakulteta u Mariboru na Institutu

Andreja Kozmus s Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mariboru boravila je u Institutu od listopada 2024. do siječnja 2025. godine. Suradujući s Borisom Jokićem i Zrinkom Ristić Dedić razmjenjivala je iskustva, uvide i usporedbe vezane za suvremeni obrazovni sustav u Hrvatskoj i Sloveniji, s osobitim naglaskom na demokratsko obrazovanje, građanski odgoj i obrazovanje te dobrobit učenika i nastavnika.

Izlazna mobilnost

Boravak asistentice Katarine Jaklin pri institutu WZB Berlin Social Science Center

Katarina Jaklin provela je od 18. kolovoza do 7. rujna 2025. godine istraživački boravak na institutu WZB Berlin Social Science Center u Berlinu. Boravak je realiziran kao dio aktivnosti projekta International Social Survey Programme (ISSP), koji se realizira kroz IDIZ-ov Istraživački program financiran iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih putem fonda NextGeneratio-

nEU Europske komisije. U sklopu ISSP modula Radne orijentacije (*Work Orientations*), koji se provodio te godine, na WZB-u je boravila kao gostujuća istraživačica u istraživačkoj grupi *Globalization, Work, and Production*. Tijekom istraživačkog boravka asistentica se prvenstveno bavila sustavnim pregledom literature iz područja platformске ekonomije, s posebnim fokusom na ulogu agregatora u definiranju uvjeta rada.

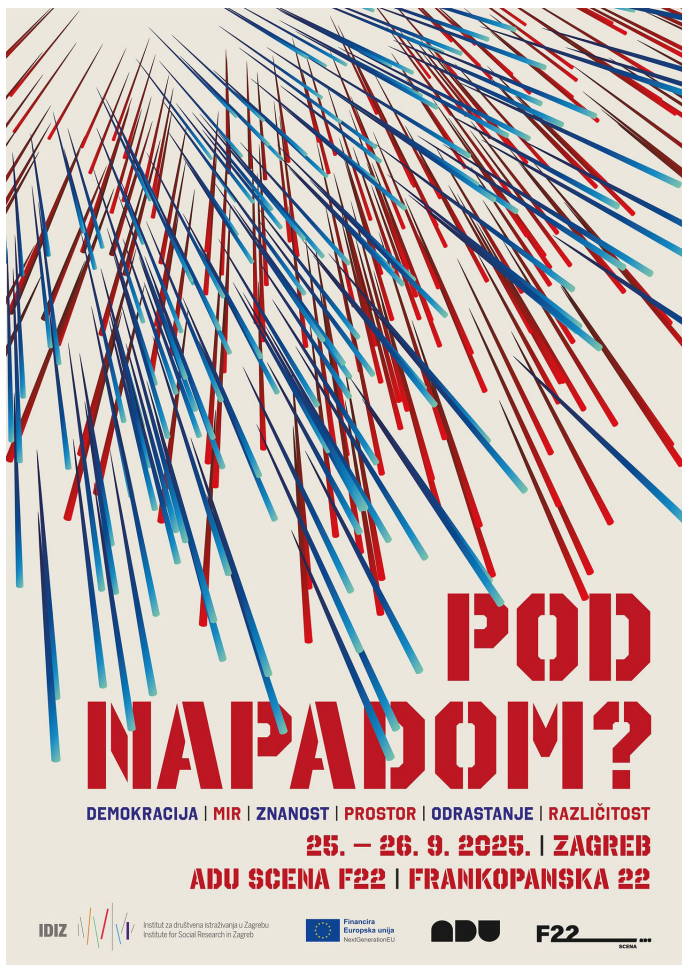
Događanja i aktivnosti u (su) organizaciji IDIZ-a

Dani IDIZ-a: Pod napadom?

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu organizirao je 25. i 26. rujna 2025. godine prvo izdanje međunarodne bijenalne znanstvene konferencije *Dani IDIZ-a* s temom „Pod napadom?“. Konferencija je objedinila empirijske i teorijske uvide iz različitih znanstvenih disciplina o gorućim temama današnjice kao što su populizam, rat, migracije, identitetski sukobi te narušena dobrobit djece i mladih. Naziv konferencije naglasio je problematiku mnogostrukih društvenih sukoba pri čemu je kod svih uključenih prisutan zajednički osjećaj da je upravo njihov identitet pod napadom. U emocionalno nabijenom kontekstu potrebno je uložiti poseban napor kako bi se uspostavio prostor argumentiranog razgovora i razmjene mišljenja. U plenarnim izlaganjima konferencije razmotreni su napadi na liberalnu demokraciju te pitanja izvjesnosti rata i radikalnosti mira u svijetu obilježenom sukobima. U znanstvenim panelima predstavljene su nove spoznaje vezane za odrastanje i učenje u nesigurnim vremenima, prostorne promjene u gradovima slijedom različitih društvenih, ekonomskih i ekoloških procesa te se promišljalo o ulozi i odgovornosti znanstvenika u ovom trenutku. Na konferenciji su predstavljeni znanstveni i umjetnički radovi vezani za migracije s naglaskom na životne puteve onih koji u Hrvatsku dolaze živjeti i raditi. Konferencija je otvorila i prostor rasprave o rodnoj ravnopravnosti te o mladima i njihovom društvenom angažmanu. Tijekom konferencije

o ovim su temama uz znanstvenike raspravljali i studenti, umjetnici, predstavnici civilnog društva, novinari i političari. Konferencija *Dani IDIZ-a* organizirana je u suradnji s Akademijom dramske umjetnosti, a financirana je sredstvima Europske unije (NextGenerationEU) temeljem Programskog ugovora Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu i Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske. Članovi Program-

skog odbora bili su Sandra Antulić Majcen, Nikola Baketa, Dražen Cepić, Karin Doolan, Anja Gvozdanić, Boris Jokić, Jelena Matić Bojić, Iva Odak, Nikola Petrović, Dunja Potočnik, Ivan Tranfić, a u Organizacijskom odboru pridružili su im se Marina Gombar, Hrvoje Haim, Vlaho Kavain, Anamaria Klasić, Marko Lucić, Lorelaj Lukačin, Tana Morić i Stjepan Tribuson.

Dani IDIZ-a: 'Pod napadom?'

33. Dani Frane Petrića

Na međunarodnom znanstvenom simpoziju u sklopu 33. Dana Frane Petrića, održanom od 21. do 24. rujna 2025. u Cresu, značajan doprinos dali su istraživači i istraživačice iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu. Ovogodišnji simpozij nosio je naslov „Pojam budućnosti u filozofiji, znanosti i društvu“ i okupio je brojne stručnjake iz Hrvatske i inozemstva kako bi interdisciplinarno promišljali aktualne i buduće izazove čovječanstva. Dunja Potočnik je u suradnji s Vlastom Ilišin i Anjom Gvozdanović predstavila izlaganje „Youth Quality of Life: Reimagining Youth Future in an Age of Uncertainty“ posvećeno promišljanju kvalitete života mladih u kontekstu globalne neizvjesnosti. Sandra Antulić Majcen sudjelovala je kao suautorica izlaganja „Pandemic Generation? Disruptions, Discourses, and Youth Empowerment“ zajedno s Andrejem Natererom i Dunjom Potočnik. U izlaganju su analizirani učinci pandemije na mlade kroz diskurse o generacijskoj ranjivosti i strategijama osnaživanja mladih u suočavanju s krizama. Asistent Roko Uvodić bio je suautor izlaganja „Budućnost je već počela: zelena i urbana obnova na primjerima dobre prakse u Hrvatskoj“ zajedno s Anamariom Klasić i Anđelinom Svirčić Gotovac. U fokusu izlaganja bile su inovativne i održive prakse urbane obnove u hrvatskom kontekstu. Ana Maskalan je kao predsjednica Programskog odbora otvorila skup javnim predavanjem pod nazivom „Tko su autori i autorice budućnosti?“. Ujedno je bila i autorica znanstvenog izlaganja „Echoes of Hope, Shadows of Threat: Rethinking Utopia Today“, u kojem je tematizirala suvremene reinterpretacije utopijskih ideja. Sudjelovanje naših istraživača dodatno je istaknulo važnost povezanosti filozofske refleksije i empirijskih društvenih istraživanja u razumijevanju i oblikovanju budućnosti.

IDIZ kao suorganizator 33. Dana Frane Petrića

ESA RN 30 Mid-Term konferencija 'Youth and Young Adults in a Radically Changing World: Stagnation, Continuation and New Beginnings'

Ovogodišnja RN 30 Mid-Term konferencija Europskog sociološkog udruženja (European Sociological Association - ESA) bila je posvećena pitanjima mladih i izazova s kojima se suočavaju odrastajući u današnjem svijetu radikalnih promjena. Konferenciju je organizirala radna skupina 30 (RN 30) Europskog sociološkog udruženja u suradnji s Hrvatskim sociološkim društvom, a održana je u Varaždinu, od 15. do 18. listopada 2025. godine. Na konferenciji su izlagali Dunja Potočnik i Nikola Baketa. Dunja Potočnik predstavila je rezultate kvantitativnog dijela istraživanja u okviru projekta YO-VID22: 'Dobrobit mladih i strukture potpore prije, tijekom i nakon COVID-19 pandemije' pripremljene u suradnji s Andrejem Natererom (Sveučilište u Mariboru) i Sandrom Antulić Majcen. Nikola Baketa predstavio je rezultate kvalitativnog dijela istraživanja u okviru projekta 'Politička kompetencija mladih na pragu odraslosti', pripremljene u suradnji s Markom Kovačićem (Sveučilište u Rijeci) i Jelenom Matić Bojić. U organizaciji konferencije kao članica lokalnog organizacijskog odbora sudjelovala je Anja Gvozdanović.

Women in Political Philosophy – Honoring Hannah Arendt’s Legacy

Međunarodni skup ‘Women in Political Philosophy – Honoring Hannah Arendt’s Legacy’ održan je 27. studenog 2025. godine u Zagrebu u organizaciji Instituta za filozofiju. U organizacijskom odboru konferencije sudjelovala je i Ana Maskalan iz IDIZ-ovog Centra za omladinska i rodna istraživanja. Skup je bio posvećen filozofskom nasljeđu Hannah Arendt s ciljem poticanja kritičkog dijaloga o tome kako su filozofski glasovi žena oblikovali i nastavljaju preobražavati naše razumijevanje političkog opstojanja, ljudskog djelovanja i uvjeta demokratskog života u našem suvremenom svijetu. Ana Maskalan održala je izlaganje ‘Budućnost kao politički prostor u filozofiji povijesti Hannah Arendt’, a Marija Brajdić Vuković govorila je o temi rodno uvjetovanih praksi znanstvenog aktivizma u kontekstu suvremene znanosti.

X. Nacionalni kongres Hrvatskog sociološkog društva

X. Nacionalni kongres Hrvatskog sociološkog društva održan je od 16. do 18. svibnja 2025. godine u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Ovogodišnji kongres bio je posvećen temi fundamentalnih društvenih transformacija, odnosno temama zdravlja, starenja i useljavanja. Saša Puzić i Iva Odak govorili su o stavovima učenika prema imigrantima, Branko Ančić predstavio je temu povjerenja u liječnike temeljem ISSP istraživanja provedenog u 30 zemalja, a Ivan Tranfić i Marija Brajdić Vuković govorili su o etici u znanosti. Adrijana Šuljok i Marija Brajdić Vuković predstavile su temu povjerenja u znanost među hrvatskim građanima i znanstvenicima u vremenu globalnih izazova. Anđelina Svirčić Gotovac, Jelena Zlatar Gamberožić i Anamaria Klasić govorile su o europeizacijskom procesu u hrvatskom prostoru na primjerima postpotresne te urbane i zelene obnove. Nikola Petrović, Lana Peternel, Filip Fila i Josip Bilić analizirali su društvene posljedice

ulaska u schengenski prostor na hrvatska pogranična područja. Iva Odak i Jelena Matić Bojić problematizirale su društveno sudjelovanje mladih u pograničnom području na primjeru studije slučaja grada Iloka.

U sklopu kongresa Anđelina Svirčić Gotovac moderirala je okrugli stol posvećen društvenom uvidu u stanje sela i poljoprivrede u Hrvatskoj. Lana Peternel sudjelovala je u okruglom stolu posvećenom domaćim sociološkim znanstvenim časopisima, a Dunja Potočnik i Anja Gvozdanović sudjelovale su u okruglom stolu posvećenom temi mladih, pri čemu je Dunja Potočnik govorila o psihološkoj dobrobiti mladih različitog socioekonomskog statusa tijekom pandemije COVID-19, a Anja Gvozdanović o odrednicama političkog povjerenja mladih u Jugoistočnoj Europi.

Završna konferencija HRZZ projekta TeachWell

Završna konferencija projekta „Uloga ličnosti, motivacije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere – TeachWell“ održana je 24. siječnja 2025. godine u Novinarskom domu u Zagrebu. Voditeljica projekta Iris Marušić predstavila je konceptualni okvir, metodologiju i rezultate projekta. Doktorandica Dora Petrović govorila je o profilima ličnosti i profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere, fokusirajući se na sagorijevanje i radnu angažiranost.

Konferencija je zatvorena panel-diskusijom o učiteljskoj dobrobiti s posebnim osvrtom na učitelje u ranoj fazi karijere. Istraživanje je provedeno u 370 osnovnih škola u cijeloj Hrvatskoj, a u njemu je sudjelovalo 911 učitelja u ranoj fazi karijere. Učitelji su iskazali visoku motivaciju za svoju profesiju, entuzijazam za poučavanje i zadovoljstvo poslom. Istodobno, procjenjuju da njihova profesija ne uživa društveni ugled i da je mogućnost njihovog utjecaja na obrazovnu politiku mala. Iako je mali postotak učitelja naveo da učestalo doživljava sagorijevanje na poslu, učitelji koji doživljavaju više sagorijevanja u znatno su

većem riziku od napuštanja profesije. Rezultati su potvrdili važnost istraživanja dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere jer nam omogućuju prepoznavanje učitelja kojima je podrška najpotrebnija, s ciljem njihovog zadržavanja u profesiji. Istaknuto je da je ostanak novih učitelja u profesiji ozbiljan izazov, jednako kao i sve veći pritisci kojima su učitelji izloženi na radnom mjestu. Projekti kao što je *TeachWell* dobar su iskorak prema dodatnoj senzibilizaciji obrazovnih stručnjaka i javnosti za probleme s kojima se susreću novi učitelji, posebice zato što mogu ponuditi preporuke za praksu i obrazovne politike koje su utemeljene na znanstvenim podacima.

Projekt je financirala Hrvatska zaklada za znanost, a članovi projektnog tima su Iris Marušić, voditeljica, te suradnici Ivana Pikić Jugović, Jelena Matić Bojić, Josip Šabić, Tea Pavin Ivanec (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Josipa Mihić (Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Mirta Mornar, Dora Petrović i Paula Pedić Duić (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

Završna konferencija HRZZ projekta IDEU

Završna konferencija projekta „Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma – IDEU“ održana je 13. veljače 2025. godine u Kući Europe u Zagrebu. Nakon što je Nikola Petrović, voditelj projekta, pozdravio prisutne uvodnom riječju, konferenciju je otvorio Frank Schimmelfennig (ETH Zürich) plenarnim izlaganjem pod naslovom „Crisis and Boundary Formation in the European Union“. U sesiji posvećenoj europskim izazovima Nikola Petrović govorio je o ruskoj invaziji na Ukrajinu i posljedičnim podjelama u Europi. Članica projektnog tima Adrijana Martinović (Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci) održala je prezentaciju „Optional Protection under Temporary Protection Directive: the CJEU’s Kaduna Case“, a Ana Maskalan (IDIZ) predstavila je temu naslovljenu „Women’s Rights in Supranational Identity-Building: Socialist Yugoslavia vs. the EU“. U sesiji posvećenoj Hrvatskoj u EU-u Marko Mrakovčić

(Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci) govorio je o tome što nas privlači, a što odbija od Europske unije. Filip Fila (IDIZ) održao je izlaganje „Perception of the EU in the Midst of Geopolitical Perturbations: Key Insights from the Study of Croatian Citizens and the Political Elite“, Višeslav Raos (Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu) govorio je o determinantama podrške zajedničkoj valuti na primjeru Hrvatske, dok je Stevo Đurašković (Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu) održao izlaganje pod nazivom „Illiberalism in Croatia: ‘National neoliberalism’ against ‘Welfare Chauvinism?’“. Članovi projektnog tima su i sljedeći znanstvenici: Ivan Obadić (Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu), Josip Bilić (IDIZ), Ivan Roško (Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu) i Natasza Styczyńska (Institut za europske studije, Jagielonsko sveučilište). Projekt je financiran sredstvima Hrvatske zaklade za znanost.

Novi zaposlenici IDIZ-a

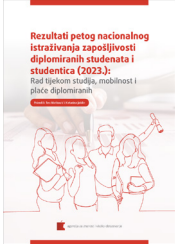
Tijekom 2024. i 2025. godine Institut je dodatno osnažen zapošljavanjem znanstvenika, poslijedoktoranada, asistenata te stručnih suradnika. U IDIZ-ov tim priključile su se sljedeće kolegice i kolege: dr. sc. Karin Doolan na mjesto znanstvene suradnice, dr. sc. Dražen Cepić na mjesto znanstvenog suradnika, zatim viši asistenti dr. sc. Ivan Tranfić i dr. sc. Vanja Međugorac, asistenti Vlaho Kavain, Lorelaj Lukačin, Marko Lucić, Roko Uvodić, Jurja Jakob, Paula Filipec, Magda Profaca i Luka Mađer te stručna suradnica za znanost i visoko obrazovanje Marina Gombar i spremačica Marija Kuraži. Navedenim zapošljavanjima Institut je, po prvi put od osamostaljenja Republike Hrvatske, dosegnuo broj od 50 zaposlenika i zaposlenika.

Novi zaposlenici IDIZ-a

Izveštaji i publikacije

U ovoj rubrici navodimo izvještaje i publikacije nastale u tekućoj godini, ali koje nisu objavljene u IDIZ-ovim bibliotekama 'Znanost i društvo' ili 'Posebna izdanja'.

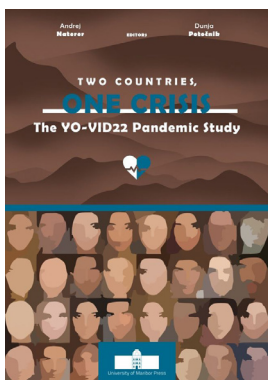
Naslovnica	Naslov publikacije	Autori/ce	Izdavač
	Preporuke za obrazovnu politiku i praksu	Iris Marušić et al.	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
	Rezultati petog nacionalnog istraživanja zaposljivosti diplomiranih studenata i studentica (2023.): Rad tijekom studija, mobilnost i plaće diplomiranih	Teo Matković i Katarina Jaklin	Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Izdavaštvo

Ukupna znanstvena produkcija Instituta za društvena istraživanja u 2025. godini obuhvaća 1 autorsku i 1 uredničku knjigu, 26 članaka te 16 poglavlja. Od toga je 26 radova objavljeno u publikacijama indeksiranim u bazama Web of Science i/ili Scopus.

IDIZ je izdavač biblioteke „Znanost i društvo“ i „Posebna izdanja“ te znanstvenog časopisa „Sociologija i prostor“.

U biblioteci „Posebna izdanja“ objavljena je publikacija:

Andrej Naterer, Dunja Potočnik (Ur.). *Two Countries, One Crisis. The YO-VID22 Pandemic Study*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru; Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2025.

Časopis „Sociologija i prostor“

U 2025. godini časopis *Sociologija i prostor* nastavio je objavljivati znanstvenoistraživačke radove iz raznih područja društvenih i humanističkih znanosti. Časopis se objavljuje u otvorenom pristupu te je dostupan na platformi Hrčak, čime se osigurava široka dostupnost znanstvenih sadržaja domaćoj i međunarodnoj istraživačkoj zajednici.

Prvi poseban broj časopisa *Sociologija i prostor* (Vol. 63, No. 1 (232), 2025) posvećen je interdisciplinarnom studijskom programu Urbanih studija Sveučilišta u Rijeci, pokrenutom 2022. godine. Broj reflektira aktivnosti Urbanih studija nastale kao dio nasljeđa projekta Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture i rada centra DeltaLab te se temelji na eksperimentalnim pedagoškim pristupima, interdisciplinarnosti i razumijevanju prostora kao složenog socioprostornog sustava. Okuplja devet znanstvenih i stručnih radova, uk-

ljučujući i vizualne priloge studentskih završnih radova, koji se bave temama urbane reinvenije, otpornosti, stanovanja, pravde, nasljeđa, dizajna i kritike suvremenih razvojnih narativa. Time se ovaj broj nadovezuje na dugogodišnji kontinuitet časopisa u bavljenju društveno relevantnim temama u Hrvatskoj, a istodobno predstavlja dio diseminacijskih aktivnosti vezanih za Venecijanski bijenale arhitekture 2025. godine, čija je središnja tema „Inteligencija. Prirodna. Umjetna. Kolektivna. / Intelligence. Natural. Artificial. Collective“. Posebno se referira na hrvatski paviljon „Inteligencija grešaka / Intelligence of Errors“, koji problematizira grešku, nesavršenost i neuspjeh kao produktivne elemente arhitektonskog i urbanističkog mišljenja te kao polazišta za kritičko promišljanje suvremenih prostornih, društvenih i ekoloških izazova. Otvaranjem hrvatskog paviljona u Veneciji, projekt „Inteligencija grešaka“ postavljen je kao međunarodna platforma za raspravu o alternativnim oblicima znanja, dizajna i djelovanja u uvjetima nesigurnosti i krize, što se izravno reflektira u tematskim i metodološkim pristupima zastupljenima u časopisu *Sociologija i prostor*. Drugi broj časopisa *Sociologija i prostor* (Vol. 63, No. 2 (233), 2025) objedinjuje osam znanstvenih radova i jednu recenziju iz područja urbane antropologije, psihologije, komunikologije i urbane sociologije, od kojih je pet radova objavljeno na engleskom, a četiri na hrvatskom jeziku. Treći broj časopisa *Sociologija i prostor* (Vol. 63, No. 3 (234), 2025) tematski je posvećen fenomenu izolacije, okupljajući domaće i strane autore i autorice iz različitih društvenih i humanističkih disciplina koji izolaciju istražuju kao višeslojni društveni, prostorni i iskustveni proces. Radovi u ovom broju analiziraju izolaciju kroz demografske promjene, geografske uvjete i ekonomske strukture, razmatrajući njihove međusobne isprepletenosti i učinke na svakodnevni život pojedinaca i zajednica.

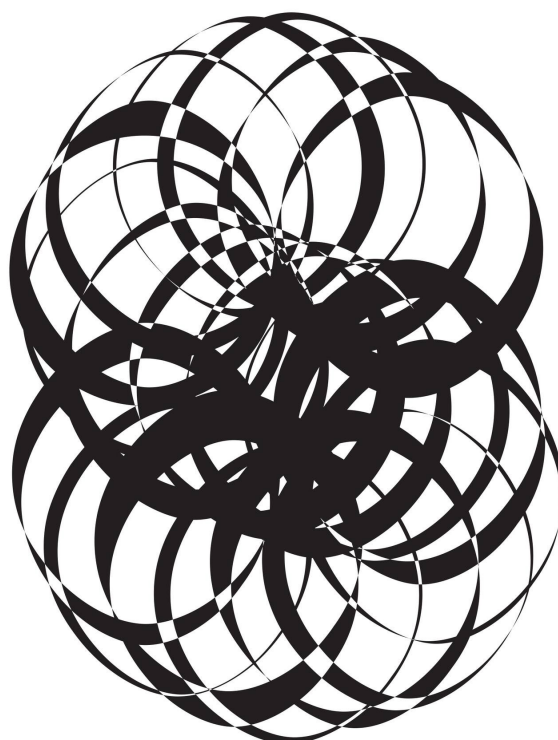
Časopis *Sociologija i prostor* indeksiran je u bazi SCOPUS, kao i u više EBSCO i ProQuest baza. Prema SCImago-u časopis je rangiran u treći kvartil (Q3) u kategorijama Urbanih studija (Ur-

ban Studies) te Sociologije i političkih znanosti (Sociology and Political Science). U kategorijama Obrazovanja (Education) i Geografije, prostornog planiranja i razvoja (Geography, Planning and Development), časopis je svrstan u četvrti kvartil (Q4). SCImago Journal Rank (SJR) za

2024. godinu iznosi 0.164, a Scopusov CiteScore, odnosno broj citata po dokumentu u periodu od 2021. do 2024., iznosi 1.2. Tijekom 2025. godine svi brojevi časopisa s Hrčka arhivirani su u Hrvatskom arhivu weba.

Uredništvo 'Sociologije i prostora' i ravnatelj Boris Jokić predstavili su tematski broj na Venecijanskom bijenalu

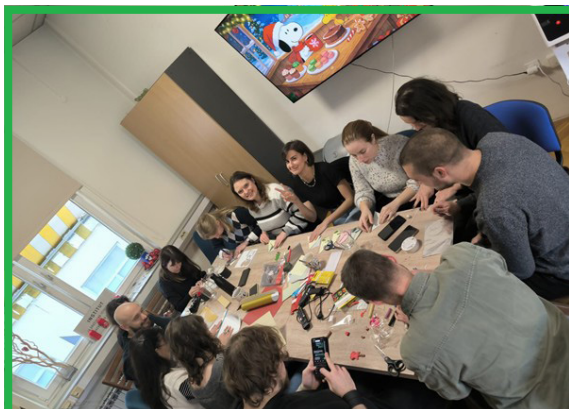
SOCIOLOGY AND SPACE #63 (2025) 232 (1)
INSTITUTE OF SOCIAL RESEARCH IN ZAGREB
URBAN STUDIES @ UNIVERSITY OF RIJEKA

Naslovnica tematskog broja 'Sociologije i prostora'

Iz svakodnevice Instituta...

Iz svakodnevice Instituta...

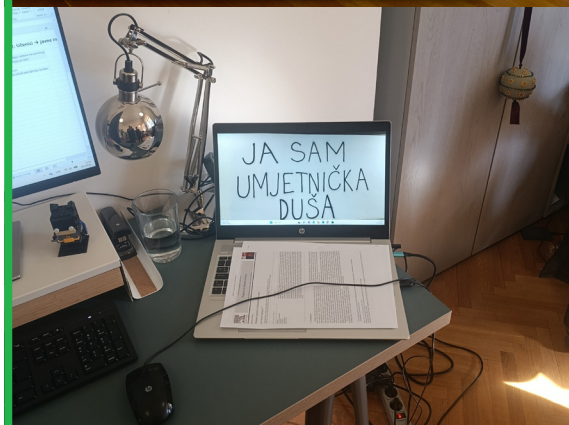

Do 2030. dodatnih 34 mil. radnih mjesta u poljoprivredi, ali naši mladi bez interesa

Autor: [Josipa Ban](#), 23. svibanj 2025. u 22:00

'Nedostatak praktične nastave ne daje priliku mladima da se upoznaju s cijelim spektrom zanimanja koja se nude na tržištu rada', kaže Dunja Potočnik/Sandra Šimunović/PIXSELL

Uredili: Tana Morić, Marina Gombar i Stjepan Tribuson

Izrazi korišteni u muškom rodu odnose se podjednako na ženski i muški rod.